

MATURITA 2018

EXTERNÁ ČASŤ

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

**NEOTVÁRAJTE, POČKAJTE NA POKYN!
PREČÍTAJTE SI NAJPRV POKYNY K TESTU!**

- Test obsahuje **64 úloh**.
- Na vypracovanie testu budete mať **100 minút**.
- Pri riešení úloh budete striedavo používať dva druhy odpovedových hárkov:
  - Do odpovedového hárka č. 1 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s výberom odpovede. Pri týchto úlohách vyberte správnu odpoveď spomedzi štyroch ponúkaných možností, z ktorých je vždy správna iba jedna.
  - Do odpovedového hárka č. 2 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s krátkou odpoveďou. Pri týchto úlohách správnu odpoveď napíšete do príslušného riadka odpovedového hárka. Krátku odpoveď tvorí jedno slovo alebo niekoľko slov.
- Pri práci smiete používať iba pero s čiernou alebo modrou náplňou. Nesmiete používať zošity, slovníky, učebnice ani inú literatúru.
- **Podrobnejšie pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka sú na poslednej strane testu. Prečítajte si ich.**

Želáme vám veľa úspechov!

Začnite pracovať, až keď dostanete pokyn!

Ukážka 1

Alison Coleová – Umenie zblízka

(úryvok, upravené)

Termín   sa zvyčajne používa na označenie **západoeurópskeho/Západoeurópskeho** umenia od **ranného/raného** 14. storočia do polovice, **resp./rsp.** konca 16. storočia. V dobovej spisbe sa však tento termín používal v užšom zmysle na označenie hnutia – novej atmosféry znovuzrodenia v umení aj v literatúre. Spočiatku sa vzťahoval na obnovenie štúdia klasickej vzdelanosti, popularizovanej **talianským/talianskym** básnikom a latinským filológom Petrarcom, ktorý odmietal stredovek ako „obdobie temna“. Neskôr Erasmus Rotterdamský s nadšením privítal prvé preklady klasických textov a „čistejšiu literatúru“. V oblasti umenia myšlienku znovuzrodenia rozvinul florentský historik umenia Giorgio Vasari. **Vo svojej/V jeho** práci *Životy najvýznamnejších maliarov, sochárov a architektov* tvrdil, že umenie sa v Taliansku znovu zrodilo asi v roku 1250.

Na sever a na juh od Álp sa prejavoval nový záujem o naturalizmus: pre Talianov to bola ich staroveká rímska minulosť, ktorá bola kľúčom k pravde a prirodzenosti v umení. Flámi nachádzali pravdu pri pozorovaní prírody. Vzájomné vplyvy medzi **týmito/tímito** dvoma prístupmi predstavujú jeden z faktorov určujúcich nový štýl.

01 Za klasické texty sú v prvom odseku ukážky 1 považované

- (A) Petrarcove básne.
- (B) Vasariho diela.
- (C) staroveké texty.
- (D) stredoveké texty.

02 Pojem *naturalizmus* použila autorka v druhom odseku ukážky 1 na označenie

- (A) filozofického a literárneho smeru, ktorý sa vyčlenil z realizmu.
- (B) verného zobrazenia reálneho, všedného v umení.
- (C) literárneho smeru hlásajúceho návrat k prirodzenému životu.
- (D) pestovania umenia ako záľuby bez odborných poznatkov.

03 K starovekým spisovateľom patrí

- (A) H. Gavlovič.
- (B) Sofokles.
- (C) Molière.
- (D) F. Petrarca.

04 V ktorej možnosti sú uvedené správne slová patriace do textu ukážky 1?

- (A) *Západoeurópskeho, raného, resp., talianskym, v jeho, tímito*
- (B) *Západoeurópskeho, ranného, rsp., talianským, vo svojej, týmito*
- (C) *západoeurópskeho, raného, resp., talianskym, vo svojej, týmito*
- (D) *západoeurópskeho, ranného, rsp., talianským, v jeho, tímito*

05 Ktorý slohový postup prevláda v ukážke 1?

- (A) informačný
- (B) opisný
- (C) rozprávací
- (D) výkladový

06 Ktoré literárne obdobie charakterizuje ukážka 1 a zároveň jeho názov patrí na zakryté miesto v jej prvom odseku?

07 Napíšte názvy všetkých diakritických znamienok v nasledujúcej vete.

Neskôr Erasmus Rotterdamský s nadšením privítal prvé preklady klasických textov a „čistejšiu literatúru“.

08 Napíšte názov literárneho obdobia, ktoré nadviazalo v 17. storočí na ideály gréckej a rímskej literatúry.

Ukážka 2

Sasa – Hra

(úryvok, upravené)

Len si tak pokojne sedím, vlastne sa hrám, že sa ma to netýka. Okolo uší mi zabzučí mucha, dotieravá potvora. Myknem hlavou. Nič. Ďalej si poletuje okolo mojich strapatých vlasov, priblíži sa mi k ústam, sadne mi na ucho. Niečo sa jej znepáči a odletí. Precvičujem si očné bulvy. Blik, blik, dohora, dole, doprava, doľava, skúšam to tak intenzívne, až ma to zabolí. Nejaký nerv či čo. Sedím si vlastne naozaj celkom pokojne, a napočudovanie sú pančucháče zatiaľ suché. Chce sa mi smiať, v takejto situácii mi napadnú pančucháče. Sú mi dlhé. Občas sa začnem jašiť, pančucháče si na spodkoch nôh zaviažem do uzlíka a so spojenými nohami hopkám po byte. Pritom si špáram v nose a rozmýšľam. O hocičom. Potom ich rozviažem a pozorujem pokrčenú látku. Nohy mám takmer ako otec. Vopchám ich do jeho sandálov a pančuchy natiahnem na maximum. Vtedy mám nohy väčšie ako on. Koniec hry.

Pod! Trhne mnou mama. Vystri sa! zahučí jej hlas. Vtiahnem hlavu ešte hlbšie medzi plecيا. Nechcem byť videná nikým. Chránim si svoje súkromie na rastúcich prsiach, chrbát vytvára ovál. Mama sa ponáhľa. Práca nepočká a ja ju zdržujem. Zacítim úder medzi lopatkami. Povedala som, vystri sa! A švihaj! mama začína mať podráždený hlas. Staršia pani sa obzrie. Rozmýšľam, čo tak môže vidieť. Pozerám sa na seba jej očami. Pani s dorastajúcou slečnou. Pani so zahanbenou dorastajúcou slečnou. Nervózna pani s ubitou dcérou. Pani s maznavou dcérou. Dcéra s pracujúcou matkou. Čo ešte? V tej chvíli mi napadá strčiť hlavu medzi plecيا ešte viac. Vôbec to mame nerobím naschvál. Vážne nie. Obzerá sa za mnou a oči jej nebezpečne blýskajú. Často takto chodíme. Ona vpredu a ja za ňou. Neznáša to. Núti ma kráčať vedľa nej. Radšej som však pozadu. Nesledujú ma žiadne oči a ja sa strácam vo svojich fantáziách.

09 Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 2?

- (A) Dcéra sa za svoju podráždenú matku hanbí.
- (B) Matka sa hanbí za oblečenie svojej dcéry.
- (C) Dcéra chápe, prečo je z nej matka nervózna.
- (D) Matka chápe, prečo jej dcéra chodí zhrbená.

10 Ktoré zámeno predstavuje iný druh ako zvyšné tri?

- (A) nič
- (B) nejaký
- (C) nikým
- (D) žiadne

11 V ktorej možnosti nie je uvedené pomnožné podstatné meno z ukážky 2?

- (A) *do sandálov*
- (B) *na pančucháče*
- (C) *na prsiach*
- (D) *k ústam*

12 Ktoré vetné sklady sa nachádzajú v nasledujúcej vete z ukážky 2?

Pozerám sa na seba jej očami.

- (A) 1 prisudzovací sklad, 2 určovacie sklady a 1 priradovací sklad.
- (B) 1 prisudzovací sklad, 4 určovacie sklady.
- (C) 1 prisudzovací sklad, 1 určovací sklad a 2 priradovacie sklady.
- (D) 1 prisudzovací sklad, 3 určovacie sklady.

13 V ktorej vete prichádza k znelostnej asimilácii/spodobovaniu typu
neznelá spoluhláska + znelá spoluhláska = pri výslovnosti 2 znelé spoluhlásky?

- (A) *Radšej som však pozadu.*
- (B) *Oči jej nebezpečne blýskajú.*
- (C) *Niečo sa jej znepáči a odletí.*
- (D) *Pani s dorastajúcou slečnou.*

14 Vypíšte z prvého odseku ukážky 2 prístavok.

15 Ktorý druh viet podľa modálnosti/obsahu použila v ukážke 2 postava matky?

16 Vypíšte z druhého odseku ukážky 2 jednu vokalizovanú predložku.

Ukážka 3

Kamil Peteraj – Korzo chlapčenských myšlienok

- (1) *Pod rozbitou lampou
šumí páska v slúchadlách
Dlhá pasáž piesní
Sú to zrkadlá
chlapčenských snov*
- (2) *Zatiaľ vedľa násť len
v tej pasáži správny krok
V hlavách majú korzo
krásnych myšlienok
Kráčajú ním*
- (3) *Ulica je úkryt
Najlepšie sa cítiť v ňom
Smiešne berú vážne
Vážne s výsmechom
Len s výsmechom*
- (4) *Dospelým sú smiešni
Dospelí sú smiešni im
Majú svoje pravdy
Tým vždy uverím
Tým uverím*
- (5) *Na rohu bezbranní
pod lampou sa skrývajú pred svetom do piesní
čo nikdy nesklamú
Na rohu bezbranní
pod lampou sa skrývajú do kože silákov
Do diaľok záhadných
Tak kto ich pozná?
Súdiť chce?*
- (6) *Na rohu bezbranní
pod lampou sa skrývajú pred svetom do piesní
Tam nájdú odpoveď
Na rohu pod lampou sa skrývajú
tak trocha poslední čo zostanú keď svet
do tmy sa skrýva
S otázkou kam ísť*

17 Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 3?

- (A) Autor naznačuje, že hudba poskytuje mladým únik pred všednosťou dňa.
- (B) Autor odhaľuje, že ulica sa stáva pre mladých miestom úkrytu pred povinnosťami.
- (C) Básnik vymenúva dôvody, ktoré spôsobili tápanie mladých v odludštenom svete.
- (D) Básnik odsudzuje tých mladých ľudí, ktorí rezignovali na hľadanie pravdy.

18 Ktorý umelecký prostriedok obsahuje štvrtá strofa básne?

- (A) metaforu
- (B) anaforu
- (C) prirovnanie
- (D) personifikáciu

19 Ktorý postoj mladých k realite vyjadruje básnik v tretej strofe básne?

- (A) nerozhodnosť
- (B) odovzdanosť
- (C) vzdor
- (D) apatiu

20 V ktorých veršoch z ukážky 3 vyznievajú mladí ľudia ako hrdinovia dnešných dní?

- (A) *majú svoje pravdy, tým vždy uverím*
- (B) *tak trocha poslední čo zostanú, keď svet do tmy sa skrýva*
- (C) *pod lampou sa skrývajú do kože silákov*
- (D) *dospelým sú smiešni, dospelí sú smiešni im*

21 V ktorom z nasledujúcich slovných spojení sa nachádza epiteton?

- (A) *dlhá pasáž*
- (B) *chlapčenských snov*
- (C) *pod rozbitou lampou*
- (D) *záhadných dialok*

22 Vypíšte prvé slovo z verša, v ktorom sa básnik hlási k mladým ľuďom, o ktorých píše.

23 Ktorý druh melódie sa uplatňuje v nasledujúcej vete?

Kam ísť?

24 Vypíšte z ukážky 3 slovo označujúce zvuk.

Ukážka 4

Stanislav Štepka – Človečina

(úryvok, upravené)

SYN (prichádza): *Alebo je sanitka pokazená, alebo šofér nemôže nájsť cestu. Alebo je ešte jedna možnosť, že už majú v ústave taký typ, ako je ona. Nie, tu čosi nepasuje. Mami, toto sa mi nezdá.*

MATKA: *Synček, synček, ľudia sú dnes zlí. Svetom vládne bezcitnosť, chlad a ľahostajnosť. Čo myslíš, že takého šoféra z ústavu zaujíma, že kdesi naňho čaká jedna stará žena, ktorá celý život pracovala, vychovávala deti?*

SYN: *To som zvedavý, keby to bola jeho matka, áno? Nejde o to, ale to som zvedavý, či by aj potom sa vyvaľoval niekde na vrátnici ústavu a obhrýzal kosti, ktoré ukradol z jedálne ústavu pred úst bezzubých stareniek!? To som zvedavý, či by aj potom nenechal všetko tak a neletel by ozlomkrky po ňu, po svoju mamičku, áno? Totiž, aby ju mohol vziať nežne za rúčku, zaviesť k autu, otvoriť dvere, usadiť mamičku, potom ísť, potom zastaviť, áno? Mamička moja, ďakujem ti za výchovu a starostlivosť. Nie, ty neodchádzaš, ty zostávaš navždy medzi nami, tvoja pamiatka nám zostane večne živá. Česť tvojej pamiatke! S láskou a vďakou si na teba spomína nevesta Anna, syn Jožko, dcéry Anežka a Milka, päť vnukov a dvaja pravnuci, za ktorých ti malý Roman posielala veľké... čo? Bozky.*

OTEC (prichádza mierne rozhorčený): *To je strašné, to je príšerné. Zasek mi volagdo vypustev bicygel! Na každom kroku, kde som bov, vládne len byrokracia, protekcia a úplatkárstvo. Vrátili mi prihlášku, že hu pre veľký počet uchádzačov nemóžu prijať. Ale matka riaditela Bryndza corporation sa tam dostala aj mimo poradovníka.*

25 Ústrednou témou dialógu rodiny v ukážke 4 je

- (A) spravodlivý hnev otca rodiny na vandalizmus ľudí.
- (B) umiestnenie starej mamy do sociálneho zariadenia.
- (C) otcov žiaľ nad mamičkiným osudom.
- (D) lúčenie sa starej mamy s členmi rodiny.

26 Stvárnenie témy v ukážke 4 je

- (A) realistické.
- (B) ironické až satirické.
- (C) alegorické.
- (D) naturistické až naturalistické.

27 Pre ktorý z uvedených dôvodov sa nepodarilo členom rodiny v ukážke 4 zrealizovať ich zámery so starou mamou?

- (A) Pre chlad a ľahostajnosť dnešných ľudí.
- (B) Pre bezcitnosť a ľahostajnosť šoféra sanitky.
- (C) Pre vysoký počet žiadateľov o prijatie.
- (D) Pre nevhodnosť starej mamy ísť za klientku ústavu.

28 V ktorej možnosti je uvedené jednovýznamové slovo?

- (A) *nevesta*
- (B) *rúčka*
- (C) *bozk*
- (D) *pamiatka*

29 V ktorej vete nie je podmet vyjadrený zámenom?

- (A) *To je príšerné.*
- (B) *Tu čosi nepasuje.*
- (C) *Toto sa mi nezdá.*
- (D) *To som zvedavý.*

30 Ku ktorému jazykovému štýlu patrí slohový útvar/žáner prihláška?

31 Ako sa nazýva realizácia dramatického diela na javisku?

32 Napíšte termín, ktorým sa označuje prehovor jednej postavy v dialógu.

Ukážka 5

Kremnické gagy 2016

36. ročník európskeho Festivalu humoru a satiry. Aj tento rok je pre vás pripravených množstvo skvelých humoristických predstavení divadiel aj koncertov.

Európsky Festival humoru a satiry – Kremnické gagy je jedinečná medzinárodná prehliadka kultivovaného humoru, nezávislej satiry a zábavnej recesie s dlhoročnou tradíciou (*1981). Koná sa každý rok na konci augusta v centre stredovekého banického a minciarskeho mesta Kremnica (*1328).

Koncom leta sa v Kremnici uskutoční už 36. ročník medzinárodného stretnutia profesionálnych i amatérskych „lovcov“ zacielených na ľudské omyly a neduhy spoločnosti – európsky Festival humoru a satiry **Kremnické gagy 2016**. Do kremnického mestského revíru si príde zapoľovať na bránice premnožených divákov **viac ako 250 autorov a interpretov z ôsmich štátov Európy, Izraela a Slovenska**. Strieľať si budú sami zo seba, ale najmä z deformácií a absurdností, ktoré obklopujú náš bežný život a obracajú ho naruby. Promenádu nominovaných zábavných „zveriniek“ a výkonov v ôsmich kategóriách bude sledovať a **trofeje v podobe Zlatého gunára či Trafenej husi** udeľovať medzinárodná Akadémia humoru na čele s prezidentom Mariánom Labudom. Akadémia ocení aj najlepšieho ostrostrielca titulom Grand Prix 2016.

Osemnástym humoristom, ktorého umelecký reliéf do Uličky slávnych nosov namodeloval výtvarník Michal Kačmár, bude spisovateľ a odborník na ostré streľby Kornel Földvári. Jeho westernová družina (Kapitáňová, Jablonovský, Krištúfek a Piško) pripravila o ňom spomienkový posed **Korneliáda**.

www.citylife.sk

33 Ktorý slohový útvar/žáner predstavuje ukážka 5?

- (A) pozvánku
- (B) recenziu
- (C) správu
- (D) oznam

34 Prvý číselný údaj uvedený v druhom odseku ukážky 5 v zátvorke označuje

- (A) zaradenie Kremnice medzi európske banické mestá.
- (B) začiatok festivalovej tradície v meste Kremnica.
- (C) rok povolenia vyrábať v meste mincové produkty.
- (D) zrod prvého celoslovenského festivalu.

35 Ktoré slovo sa od ostatných líši počtom slabík?

- (A) deformáciám
- (B) kategóriách
- (C) profesionálny
- (D) akadémia

36 V ktorej príručke sa dá overiť, či má slovo *akcia* viac významov?

- (A) v Lexikológii slovenského jazyka
- (B) v Krátkom slovníku slovenského jazyka
- (C) v Morfológii slovenského jazyka
- (D) v Pravidlách slovenského pravopisu

37 Ktorý z nasledujúcich názvov z ukážky 5 je zároveň súčasťou frazeologizmu?

- (A) *Kremnické gagy*
- (B) *Zlatý gunár*
- (C) *Trafená hus*
- (D) *Ulička slávnych nosov*

38 Ktorý slohový postup využíva autor v ukážke 5?

39 Vypíšte z tretieho odseku ukážky 5 slovo, ktorým autor obrazne pomenoval vystúpenia účinkujúcich.

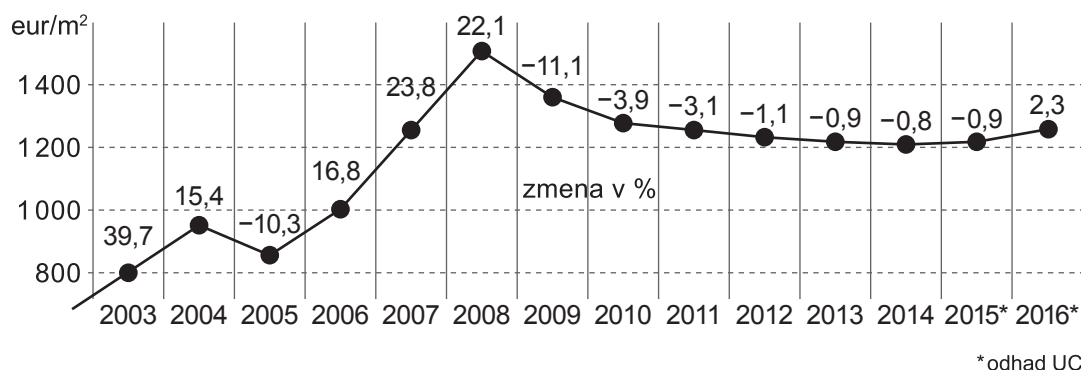
40 Vypíšte z podfarbenej časti ukážky 5 prídavné meno, v ktorom sa uplatnilo pravidlo o rytmickom krátení.

Ukážka 6

Ceny bytov ešte porastú

(upravené)

Ceny bytov ešte stále nedosiahli svoj strop. Podľa odhadov realitných maklérov ich hodnota v tomto roku porastie najmenej o ďalších päť percent vo všetkých regiónoch.

Podľa analýzy realitno-poradenskej spoločnosti JLL sa len za posledný rok na trhu novostavieb v Bratislave predalo vyše 4 000 bytov. Podobný počet je aktuálne vo výstavbe.

Hlad Slovákov po okamžitom bývaní je taký veľký, že viacerí predajcovia ponúkajú nedokončené projekty z papiera. Ľudia, ktorí sa chcú nasťahovať okamžite, sa tak neraz musia uspokojiť so starším bytom.

„Pokiaľ hovoríme o silných aglomeráciách, ako sú Bratislava alebo Košice, tam môžeme hovoriť o raste cien z dôvodu silného dopytu. Ten súvisí s výhodnými úrokovými sadzbami, zamestnanosťou v regióne a investičnými nákupmi. Napr. priemerná cena v Bratislave sa pohybuje na úrovni 1 852 eur/m². Predpokladáme pozvoľné zvyšovanie cien tak, ako sme dnes zaznamenali, čiže zhruba niekde na úrovni 5 až 6 percent ročne,“ vyjadril sa Ján Palenčár, prezident Národnej asociácie realitných kancelárií Slovenska (NARKS).

„Rast priemernej ceny je zapríčinený aj tým, že developerom sa konečne oplatí spúšťať výstavbu projektov v prítlačlivejších, ale pre nich aj nákladovo drahších lokalitách, pretože dopyt si to dnes vie zo svojho príjmu dovoliť. Predpokladáme, že k cenovej korekcii, nie však takej ako v roku 2008, by mohlo dôjsť v horizonte dvoch rokov,“ pokračuje Matúš Jančura, vedúci analytického oddelenia Bencont Group.

Podľa Palenčára z NARKS je trh veľmi citlivý na skokový rast cien. Pokiaľ by developer zdrazil projekt o desať percent, trh mu to nezakceptuje a byty by sa nepredávali.

41 Čo podľa Matúša Jančuru podmieni cenovú korekciu v nasledujúcom období?

- (A) Ochota kupujúcich priplatiť si za lepšiu lokalitu výstavby.
- (B) Rast cien nehnuteľností vo veľkých mestách o 10 percent.
- (C) Navýšenie cien nehnuteľností na úroveň roku 2008.
- (D) Upravenie priemeru cien nehnuteľností na sumu 1 852 eur/m².

42 NARKS v ukážke 6 je

- (A) skratka.
- (B) značka.
- (C) skratkové slovo.
- (D) odvodené slovo.

43 Ktoré z nasledujúcich slovných spojení z ukážky 6 je združeným pomenovaním?

- (A) *nedokončený projekt*
- (B) *rast cien*
- (C) *úroková sadzba*
- (D) *silný dopyt*

44 V ktorých rokoch bol podľa ukážky 6 zaznamenaný najväčší medziročný pokles cien nehnuteľností?

- (A) 2004/2005
- (B) 2006/2007
- (C) 2009/2010
- (D) 2008/2009

45 Ktorá možnosť predstavuje začiatok vsuvky v ukážke 6?

- (A) *ktorí*
- (B) *ako sú*
- (C) *čiže*
- (D) *ako sme*

46 V ktorom roku podľa ukážky 6 prvýkrát vzrástla priemerná cena nehnuteľností nad 1 200 € za m²?

47 Vypíšte z ukážky 6 slovo, ktoré v nej obrazne pomenúva dopyt (*ľudí po nehnuteľnostiach*).

48 Vypíšte z ukážky 6 cudzie slovo, ktoré použil autor na označenie hustého osídlenia na vymedzenej ploche.

Ukážka 7

Alexander Sergejevič Puškin – Kapitánova dcéra

(úryvok, upravené)

Ale Saveljiča sa bolo ťažko striasť, keď už raz začal držať kázeň. „Tak vidíš, Peter Andrejevič, ako je to, keď sa človek opije. Hlavička ťažká, a jesť sa tiež nechce. Pijan nie je na nič súci... Vypi si uhorkového rôsolu s medom, ale najlepšie bude otráviť červíka pol pohárom vodky. Nedoniesť ti?“

Vtom vošiel chlapec a podal mi list od I. I. Zurina. Otvoril som ho a prečítal nasledujúce riadky:

„Milý Peter Andrejevič, prosím Ťa, pošli mi po tomto chlapcovi sto rubľov, čo si mi včera prehral. Veľmi potrebujem peniaze.

Tvoj oddaný služobník

Ivan Zurin.“

Nebolo pomoci. Zatváril som sa ľahostajne, obrátil som sa k Saveljičovi, ktorý bol peňazí a šiat i záležitostí mojich opatrovníkom, a rozkázal som dať chlapcovi sto rubľov. „Čože? Načo?“ opýtal sa ohromený Saveljič. „Dlžný som mu,“ odpovedal som čo najpokojšie. „Dlžný!“ namietol Saveljič, čím ďalej, tým ohromenejší. „A kedyže si sa to stihol zadĺžiť, pán urodzený?“ Tu čosi nie je s kostolným poriadkom. Rob, čo chceš, pán urodzený, ja tie peniaze nedám.“

49 V ktorej možnosti z ukážky 7 sa nenachádza frazeologizmus?

- (A) *tu čosi nie je s kostolným poriadkom*
- (B) *pijan nie je na nič súci*
- (C) *otráviť červíka pol pohárom vodky*
- (D) *začal držať prísnu a nekonečnú kázeň*

50 Čím sa završuje príbeh diela *Kapitánova dcéra*?

- (A) Porážkou kozáka Pugačova a jeho prívržencov.
- (B) Svadbou Petra Griňova s Máriou Ivanovnou.
- (C) Návštevou Márie Ivanovny u cárovnej Kataríny.
- (D) Potrestaním Švabrina za jeho nemorálne skutky.

51 V ktorej možnosti je uvedené priradovacie zlučovacie súvetie?

- (A) *Prosím Ťa, pošli mi po tomto chlapcovi sto rubľov.*
- (B) *Ale Saveljiča sa bolo ťažko striasť, keď už raz začal držať kázeň.*
- (C) *Rob, čo chceš, pán urodzený.*
- (D) *Zatváril som sa ľahostajne, obrátil som sa k Saveljičovi.*

52 Ruský jazyk patrí do rovnakej skupiny slovanských jazykov ako

- (A) bulharčina.
- (B) poľština.
- (C) chorvátčina
- (D) ukrajinčina.

53 Ktorá postava je v diele *Kapitánova dcéra* rozprávačom?

- (A) dcéra kapitána Mironova Máša
- (B) syn šľachtica Griňova Peter
- (C) Petrov priateľ Ivan Ivanovič Zurin
- (D) kozák Jemel'jan Ivanovič Pugačov

54 Ktorý viacnásobný vetný člen sa nachádza v prvom odseku ukážky 7?

55 Do ktorého literárneho smeru sa zaraďuje prevažná časť tvorby A. S. Puškina?

56 Vypíšte z prvého odseku ukážky 7 dvojhlásku, ktorá je znázornená jednou grafémou.

Ukážka 8

George Orwell – Zvieracia farma

(úryvok, upravené)

Tu, druhovia, tu je odpoveď na všetky naše problémy. Sú zhrnuté v jednom slovíčku – ČLOVEK. Človek je jediným naším skutočným nepriateľom. Odstráňme Človeka a navždy sa zbavíme základnej prapríčiny hladu a nadpráce.

Človek je jediný tvor, ktorý len konzumuje, a neprodukuje. Nedáva mlieko, neznáša vajcia, je prislabý, aby ťahal pluh, nevie utekať tak rýchlo, aby chytal zajace. A napriek tomu je pánom všetkých zvierat.

[...]

Lenže ani prasatá, ani psy sa vlastnou prácou nepodieľali na výrobe potravín; pritom ich bolo veľmi veľa a mali ohromnú chuť do jedla.

*Ostatní žili stále rovnako, **aspoň pokiaľ** im pamäť siahala. Väčšinou hladovali, spali na slame, pili z napájadla a dreli na poliach. V zime ich trápil chlad, v lete muchy. Bol to neriešiteľný problém, **no** aj tak mali málo času premýšľať o týchto záležitostiach. Iba Benjamín sa tváril, že si pamätá každý detail svojho dlhého života a **veľmi** dobre vie, že to nikdy nebolo, ani nemohlo byť inak – teda ani lepšie, ani horšie – že hlad, lopota a sklamanie sú nemenné zákony života.*

No zvieratá sa nevzdávali nádeje. Navyše, ani na okamih nezabudli na česť a výsadu, že sú príslušníkmi Zvieracej farmy. Ešte vždy boli jedinou farmou v celom grófstve – v celom Anglicku! – kde všetko vlastnili a organizovali zvieratá.

57 V ktorej možnosti je vyjadrená idea, za ktorú bojovali zvieratá v ukážke 8?

- (A) Právo jednotlivca na dobre platenú prácu.
- (B) Výsada byť príslušníkom veľkého národa.
- (C) Nárok na rovnoprávne postavenie v spoločnosti.
- (D) Podpora súkromného podnikania v štáte.

58 Čo zásadné sa udialo v živote zvierat v ukážke 8?

- (A) Vybudovanie Zvieracej farmy vytvorilo základ lepšej budúcnosti.
- (B) Zvieratá sa zbavili jediného nepriateľa – Človeka.
- (C) Na produkcii potravín sa podieľali všetky zvieratá vlastnou prácou.
- (D) Zvieratám sa podstatne zmenili životné podmienky.

59 Dielo *Zvieracia farma* je podobne ako bájka založené na nepriamom pomenovaní skutočnosti, teda na

- (A) alegórii.
- (B) asociácii.
- (C) kontraste.
- (D) hyperbole.

60 Prvé dva odseky ukážky 8 majú znaky

- (A) agitačnej reči.
- (B) slávnostného príhovoru.
- (C) prednášky.
- (D) referátu.

61 Ktoré z nasledujúcich slov zo štvrtého odseku ukážky 8 je časticou?

- (A) *veľmi*
- (B) *aspoň*
- (C) *pokiaľ*
- (D) *no*

62 Napíšte skloňovacie vzory podstatných mien označujúcich zvieratá, ktoré sa nachádzajú v treťom odseku ukážky 8 v pluráli.

63 Napíšte genitív singuláru slova *česť*.

64 Vypíšte z posledného odseku ukážky 8 základnú číslovku.

Použitá literatúra

Zoznam knižných zdrojov:

- COLEOVÁ, A.: *Umenie zblízka*. Bratislava : Perfekt, 1995, s. 6. ISBN 80-8046-008-6.
- ORWELL, G.: *Zvieracia farma*. Preložil Miloš Ruppeltdt. Bratislava : Slovart, 1998, s. 8 a 94. ISBN 80-7145-286-6, upravené.
- PETERAJ, K.: Korzo chlapčenských myšlienok. In *Bosá láska. 77 piesňových textov*. Bratislava : Tatran, 1986, s. 136 – 137.
- PUŠKIN, A. S.: *Kapitánova dcéra*. Preložil Ján Ferenčík. Bratislava : TATRAN, 1969, s. 15.
- ŠTEPKA, S.: Človečina. In *Radošinské naivné divadlo – Človečina*. Banská Bystrica : FORZA MUSIK, spol. s. r. o., 2008, s. 14, 16 – 17. ISBN 80-8935-902-7.

Zoznam internetových zdrojov:

- *Kremnické gagy 2016*. Dostupné na: <https://www.citylife.sk/letny-festival/kremnicke-gagy-2016>. [cit. 20. 8. 2016], upravené.
- RUŽINSKÁ, V.: *Ceny bytov ešte porastú*. Dostupné na: <http://byvanie.pravda.sk/realitny-trh/clanok/390996-ceny-bytov-este-porastu/?sc=art-393127>. ISSN 1335-4050, [cit. 5. 8. 2016], upravené.
- SASA: *Hra*. Dostupné na: <http://bratislava.sme.sk/c/3433084/sasa-hra.html>. ISSN (online) 1335-4418, [cit. 14. 8. 2016], upravené.

Texty ukážok boli z didaktických dôvodov gramaticky, štylisticky alebo pravopisne upravené.

Pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka

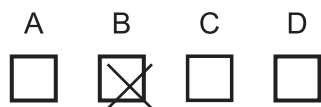
Odpovedové hárky budú skenované, nesmú sa kopírovať, krčiť ani prehýbať.
Aby skener vedel prečítať vaše odpovede, musíte dodržať nasledujúce pokyny:

- Píšte perom s čiernou alebo modrou náplňou. Nepoužívajte tradičné plniace perá, veľmi tenko píšuce perá, obyčajné ceruzky ani pentelky.

- Riešenia **úloh s výberom odpovede** zapisujte krížikom .

- Správne zaznačenie odpovede (**B**)
A B C D

- Nesprávne zaznačenie odpovede (**B**)
A B C D

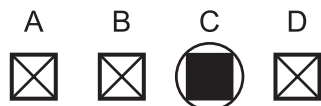

- V prípade chybného vyplnenia údajov alebo odpovedí postupujte podľa nasledujúcich pokynov.
V žiadnom prípade nepoužívajte nový odpovedový hárak.

- Keď sa pomýlite alebo neskôr zmeníte názor, úplne zaplňte políčko s nesprávnym krížikom a urobte nový krížik.

- Ak náhodou znovu zmeníte názor a chcete zaznačiť pôvodnú odpoveď, urobte krížiky do všetkých políčok a zaplnené políčko dajte do krúžku.

- Odpovede na **úlohy s krátkou odpoveďou** napíšte do príslušného poľa odpovedového hárka čitateľne písaným alebo tlačeným písmom. Pri použití tlačeného písma **rozlišujte veľké a malé písmená**.

Neotvárajte test, pokiaľ nedostanete pokyn!